

Foto boven: De 32 duizend kilo in beslag genomen hout wordt in een vrachtauto geladen.

Foto: politie Rotterdam-Rijnmond

Foto onder: Greenpeace voerde de laatste jaren verschillende keren actie bij bedrijven die werken met 'fout hout'.

Foto: Flip Franssen / Hollandse Hoogte

Douane, politie en AID brengen handel beschermd hardhout in kaart

Biljarkeus en Louvredeurtjes van Ramin. Het zijn slechts twee voorbeelden waarvan de invoer van bewerkt beschermd hardhout niet correct was en die de Douane, Algemene Inspectiedienst (AID) en politie hebben achterhaald. Sinds een jaar werken deze instanties samen in een 'Houtproject', bedoeld om de handel in beschermde hardhoutsoorten in kaart te brengen. De samenwerking werpt vruchten af: zo werd onlangs een houthandel doorzocht. Opbrengst: 32 duizend kilo illegaal hout.

De handhaving van handel in beschermde houtsoorten in het Cites-verdrag was lang ondergeschoven kindje, stellen Anton Huitema en Hans op den Dries, beiden van de Douane, en Peter Hartog van het Interregionaal Milieuteam (IMT) Zuid West Nederland. Samen met het Regionaal Milieu Team Rotterdam-Rijnmond nemen zij deel aan het houtproject. Deze projectmatige samenwerking tussen Douane, politie en AID heeft de handhaving van het verdrag verstevigd. In het kantoor van het IMT in Ridderkerk vertellen zij over de gestage vorderingen.

Inbeslagnames

Houtsoorten als Ramin, Afromosia en Braziliaans Mahonie vallen onder het Cites-verdrag, de internationale overeenkomst tussen landen om de handel in bedreigde en kwetsbare planten- en

diersoorten te reguleren. Voor de invoer van deze beschermde houtsoorten zijn vergunningen vereist.

Nederland behoort wereldwijd tot de top 8 van houthandellanden. Een kwart van de invoer in de Europese Unie komt binnen via de haven van Rotterdam. Ook in de havens van Amsterdam en Vlissingen meren vrachtboten aan. Bij de Douane bestond al langer de indruk dat de handhaving achterbleef gezien de omvang van de handel. „Het aantal inbeslagnames van illegaal hout was gering en berustte teveel op toeval,” zegt Anton Huitema van de Douane. Hij heeft veel ervaring in het achterhalen van handel in beschermde planten en dieren. Nadat daar in de jaren negentig enige lijn in was gebracht, werd meer tijd in illegale handel in hardhout geïnvesteerd.

Op de achtergrond speelt mee dat

actiegroepen als Greenpeace en Milieudefensie fout hout op de politieke agenda hebben gezet. „Hoewel fout hout in het algemeen niet hetzelfde hoeft te zijn als de illegale handel in beschermde Cites-soorten”, verduidelijkt Hans op den Dries. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat er illegaal gekapt wordt, maar dat het hout niet beschermd is.

Hout herkennen

Het houtproject begon in 2009. De intensivering van de handhaving van het Cites-verdrag is vastgelegd in een convenant. Douane, AID en politie zegen daarin toe meer samen te werken, informatie uit te wisselen en elkaars expertise te gebruiken. Het houtproject ving aan met een 100% controle van twee vrachtboten met ruw hout. Deze driedaagse inspectie leerde de handhavers onder meer hoe lastig het was de houtsoorten te herkennen. Huitema: „In het determineren van de houtsoorten is veel energie gestoken. Enkele teamleden van het houtproject zijn onder meer op de Universiteit van Hamburg geweest om meer kennis van houtsoorten op te doen. Medewerkers van de Douane hebben een cursus houtherkenning >>

Inspecteurs controleren de partij hout die later in beslag wordt genomen.

Foto: politie Rotterdam-Rijnmond

gevolgd. In het Douanelaboratorium analyseren zij houtmonsters. Naast kennisvermeerdering is de handhaving meer opgezet op basis van risicoanalyses. Op den Dries: „Een grote hoeveelheid gegevens is ingevoerd in een bestand. Informatie over de houthandel, de handelaren, de landen van herkomst enzovoort. Daarbij is gebruik gemaakt van open bronnen, advertenties, marktverkenningen, in- en uitvoer documenten enzovoort. Dit levert in het begin een megabestand op. ‘Indonesië’ levert bijvoorbeeld 18 duizend hits op. Maar al doende is het bestand behoorlijk verfijnd.” Huitema: „Dat merk je aan het feit dat je vaak dezelfde namen ziet.”

Hindernissen

De handhavers hebben dankzij het houtproject niet meer het gevoel een speld in een hooiberg te zoeken. Integendeel, de houthandel wordt langzaam maar zeker in kaart gebracht. Toch levert de dagelijkse handhavingspraktijk zo zijn hindernissen op. Peter Hartog van het IMT licht er een aantal

toe: „Tref je bij een houtimporteur een lading hout met invoervergunning, dan blijft het lastig te achterhalen of die vergunning echt bij die lading hoort. De vergunning kan een paar jaar oud zijn, terwijl je bij wijze van spreken de groene mosjes nog op de stammen leven en je het oerwoud nog ruikt. Logisch geredeneerd wil een handelaar de voorraad zo snel mogelijk verhandelen. Mogelijk is de lading van recenter datum, illegaal binnengekomen en met een oude invoervergunning ‘gelegaliseerd’.”

Om na te gaan of het invoerdocument inderdaad bij de lading hoort, neemt Hartog contact op met het Cites-bureau in het land van herkomst. Hartog: „Dat kan dus inhouden dat je belt met de lokale Cites-contactpersonen in landen als Zuid-Amerika, West-Afrika, Azië, vooral Indonesië en Nieuw Guinee. En dan voer je dus een gesprek met iemand in een kantoor in de haven van, zeg, Kameroen, die met heel andere zaken bezig is.” Mails worden niet, of drie

maanden later beantwoord. Hartog wil maar zeggen, niet alle landen zijn even fanatiek met de handhaving, om welke reden dan ook.

Een ander obstakel vloeit voort uit het Cites-verdrag. Huitema: „Het hout komt veelal in planken in containers aan in de Nederlandse haven. Het determineren van planken is nog moeilijker dan hele stammen. Los daarvan staan in het verdrag aparte bepalingen in welke hoedanigheid het hout moet zijn binnen gebracht, wil het Cites-verdrag van toepassing zijn. Zo vallen planken en biljartkeus van Ramin wel onder het verdrag, van een stoel in koloniale stijl is dat niet duidelijk.” In Europees verband wordt dit hiaat waarschijnlijk ondervangen (zie kader).

Doorzoeking

Ondanks de hindernissen begint het houtproject resultaat te oogsten. Enkele maanden geleden heeft bij een houthandel een doorzoeking plaatsgevonden, voor het eerst in de geschiedenis van de handhaving van beschermde houtsoorten. Daarbij is een voorraad hout in beslag genomen met een handelswaarde van 150.000 euro. In verband met het nog lopend opsporingsonderzoek kan er niet veel over worden gezegd, maar Huitema, Op den Dries en Hartog zijn duidelijk trots dat het ook is gelukt het Functioneel Parket voor de strafrechtelijke vervolging te interesseren.

Cites-verdrag

In het Cites-verdrag, de Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, staan regels over de internationale handel in bedreigde planten en dieren. Het verdrag kent twee criteria: met uitsterven bedreigde soorten (de ‘rode lijst’) en kwetsbare soorten. Achttien houtsoorten zijn aangemerkt als kwetsbaar en dus beschermd. Zes daarvan worden veel in Nederland verhandeld. Naast Afrosia en Mahonie zijn dat bijvoorbeeld Ramin en pokhout. Bij Cites zijn circa 175 landen aangesloten. In die landen is een Cites-infrastructuur opgezet, met een Cites-bureau waar contactpersonen werken. In maart 2010 werd in Qatar de 15e Conventie van Cites-landen gehouden.

De Europese Unie wil in de strijd tegen illegaal hout afspraken maken met houtproducerende landen over een vrijwillig vergunningensysteem. Hierdoor moet uit die landen meer hout komen dat gegarandeerd legaal is. Dat is onderdeel van het Flegt-actieplan (Forest Law Enforcement, Governance and Trade) van de EU. Elke bundel hout zou dan een certificaat van de herkomst moeten hebben.

Nadere inlichtingen:

Gera van Weenum, communicatie Douane, g.weenum@minfin.nl

Tekst: Nicoline Elsing

Foto's: politie Rotterdam-Rijnmond